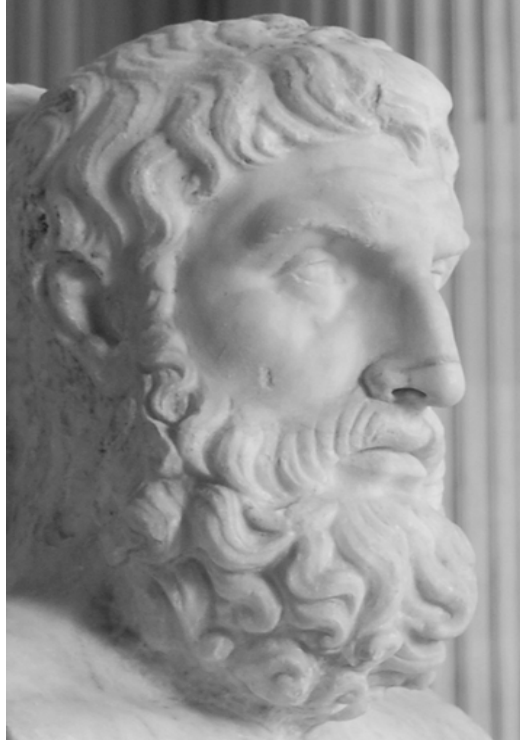

Αρχαία κείμενα Επικούρειας Φιλοσοφίας

Επίκουρος

Κύρια Δόξαι

**Φίλοι Επικούρειας Φιλοσοφίας
ΚΗΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ**

www.epicuros.gr

Ο Διογένης Λαέρτιος, ιστοριογράφος των φιλοσόφων της αρχαιότητας, συνέγραψε τον 3ο αιώνα της νέας χρονολόγησης το έργο “Βίοι και γνώμαι των εν φιλοσοφία ευδοκιμησάντων και των εκάστη αιρέσει αρεσκόντων εν επιτόμω συναγωγή” το οποίο σώζεται ακέραιο ως τις ημέρες μας.

Το έργο αναφέρεται για λόγους συντομίας ως “Βίοι φιλοσόφων” και αναπτύσσεται σε 10 βιβλία. Το 10ο βιβλίο περιέχει τον Βίο του Επίκουρου. Εκτός των βιογραφικών στοιχείων του Επίκουρου παραθέτει τρεις επιστολές και τις “Κύριες Δόξες” όπου υπάρχει συμπυκνωμένη η φιλοσοφία του.

Οι Φίλοι Επικούρειας Φιλοσοφίας με αφορμή τα πέντε χρόνια λειτουργίας του “ΚΗΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ” παρουσιάζουν τις ΚΥΡΙΕΣ ΔΟΞΕΣ με απόδοση στα σύγχρονα ελληνικά.

Η εργασία επιτελέστηκε από τους Λεωνίδα Αλεξανδρίδη, Χρήστο Γιαπιτζάκη, Θανάση Γιαπιτζάκη, Αρχοντία Λιοντάκη, Τάκη Παναγιωτόπουλο, Μπάμπη Πατζόγλου και συζητήθηκε σε έξι συνεδρίες στον ΚΗΠΟ ΑΘΗΝΩΝ, όπου ολοκληρώθηκε με την συνεργασία των Φίλων της Επικούρειας Φιλοσοφίας.

Το έργο δημοσιεύθηκε για πρώτη φορά την 1η Δεκεμβρίου 2013 στον διαδικτυακό τόπο www.epicuros.gr

© Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρου του έργου με τον όρο του σεβασμού στον φιλόσοφο Επίκουρο.

ΚΔ Ι.(1) Τὸ μακάριον καὶ ἄφθαρτον οὔτε αὐτὸ πράγματα ἔχει οὔτε ἄλλω παρέχει, ὥστε οὔτε ὀργαῖς οὔτε χάρισι συνέχεται· ἐν ἀσθενεῖ γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον. ἐν ἄλλοις δὲ φησι τοὺς θεοὺς λόγῳ θεωρητοῦς, οὓς μὲν κατ' ἀριθμὸν ὑφεστῶτας, οὓς δὲ καθ' ὁμοειδεῖαν ἐκ τῆς συνεχοῦς ἐπιρρύσεως τῶν ὁμοίων εἰδώλων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀποτετελεσμένων, ἀνθρωποειδεῖς.

ΚΔ Ι.(1) Το μακάριο και το ἀφθαρτο ον (ο Θεός) οὔτε το ἴδιο ἔχει ἐγνοιες, οὔτε σε ἄλλον δημιουργεῖ. Κατὰ συνέπεια, οὔτε οργίζεται οὔτε κάνει χάρες. Διότι αὐτὰ εἶναι γνωρίσματα ασθενούς ὄντος. [1]

[Σε ἄλλα σημεία λέει ὅτι οἱ θεοὶ γίνονται ἀντιληπτοὶ με τὸν νοῦ, ὅτι ἄλλοι μὲν υφίστανται κατ' ἀριθμὸν(δηλ. ὡς ἀτομικότητες), ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν ομοιότητά τους, ὅτι σχηματίσθηκαν ἀπὸ τὴν συνεχὴ (προσθετική) ροὴ τῶν ὁμοίων εἰδώλων που καταλήγουν στο ἴδιο σημείο, (και ὅτι εἶναι ἀνθρωπόμορφοι..)]. [2]

ἀποδ. [1]ἀποδ. Χρήστος Γιαπιτζάκης
[2]Ἀρχοντία Λιοντάκη

ΚΔ ΙΙ.(2) Ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ· τὸ δ' ἀναισθητοῦν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς.

ΚΔ ΙΙ.(2) Ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε γιὰ μας γιὰ αὐτὸ που ἀποσυντίθεται δὲν ἔχει αἰσθήσεις και ὅ,τι εἶναι χωρὶς αἰσθήσεις δὲν εἶναι τίποτε γιὰ μας.

ἀποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

ΚΔ ΙΙΙ.(3) Ὅρος τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν ἢ παντὸς τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις. ὅπου δ' ἂν τὸ ἡδόμενον ἐνῆ, καθ' ὃν ἂν χρόνον ἦ, οὐκ ἔστι τὸ ἀλγοῦν ἢ τὸ λυπούμενον ἢ τὸ συναμφοτέρον.

ΚΔ ΙΙΙ.(3) Το ὄριο τοῦ μεγέθους τῶν ἡδονῶν εἶναι ἡ ἐξάλειψη τοῦ κάθε πόνου. Ὅπου και γιὰ ὅσο χρόνο υπάρχει ἡ ἡδονή, δὲν υπάρχει ὁ πόνος ἢ ἡ λύπη ἢ και τα δυο μαζί.

ἀποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

ΙV.(4) Οὐ χρονίζει τὸ ἀλγοῦν συνεχῶς ἐν τῇ σαρκί, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄκρον τὸν ἐλάχιστον χρόνον πάρεστι, τὸ δὲ μόνον ὑπερτεῖνον τὸ ἡδόμενον κατὰ σάρκα οὐ πολλὰς ἡμέρας συμμένει. αἱ δὲ πολυχρόνιοι τῶν ἀρρωστιῶν πλεονάζον ἔχουσι τὸ ἡδόμενον ἐν τῇ σαρκὶ ἢ περ τὸ ἀλγοῦν.

ΙV.(4) Δὲν διαρκεῖ συνεχῶς ὁ σωματικὸς πόνος, ἀλλὰ ὁ μὲν ἀκρότατος πόνος διαρκεῖ ἐλάχιστα, ὁ δὲ πόνος που υπερβαίνει τὴν ἡδονὴ τοῦ σώματος δὲν διαρκεῖ πολλὰς ἡμέρες. Οἱ δὲ πολυχρόνιοι ἀρρώστιες ἔχουν πλεονάζουσες τὶς ἡδονές ἐναντι τῶν πόνων στο σῶμα .

ἀποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

V.(5) Οὐκ ἔστιν ἡδέως ζῆν ἄνευ τοῦ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως, <οὐδὲ φρονίμως καὶ καλῶς καὶ δικαίως> ἄνευ τοῦ ἡδέως. ὅτω δὲ τοῦτο μὴ ὑπάρχει ἐξ οὗ ζῆν φρονίμως, καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὑπάρχει, οὐκ ἔστι τοῦτον ἡδέως ζῆν.

V.(5) Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ ζωὴ ευχάριστη δίχως νὰ ζοῦμε με φρόνηση, καλῶς και με δικαιοσύνη. Οὔτε νὰ ζοῦμε με φρόνηση, καλῶς και με δικαιοσύνη χωρὶς νὰ εἶναι ευχάριστη ἡ ζωὴ. Ὅταν δὲν ὑπάρχει αὐτό, οὔτε νὰ ζοῦμε με φρόνηση, καλῶς και με δικαιοσύνη ὑπάρχει και δὲν μπορεῖ αὐτό νὰ εἶναι ευχάριστη ζωὴ.

ἀποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

VI.(6) Ἔνεκα τοῦ θαρρεῖν ἐξ ἀνθρώπων, ἦν κατὰ φύσιν [ἀρχῆς καὶ βασιλείας] ἀγαθόν, ἐξ ὧν ἂν ποτε τοῦτο οἶός τ' ἦ παρασκευάζεσθαι.

VII.(7) Ἐνδοξοὶ καὶ περίβλεπτοὶ τινες ἐβουλήθησαν γενέσθαι, τὴν ἐξ ἀνθρώπων ἀσφάλειαν οὕτω νομίζοντες περιποιήσεσθαι. ὥστ' εἰ μὲν ἀσφαλῆς ὁ τῶν τοιούτων βίος, ἀπέλαβον τὸ τῆς φύσεως ἀγαθόν· εἰ δὲ μὴ ἀσφαλῆς, οὐκ ἔχουσιν οὐ ἔνεκα ἐξ ἀρχῆς κατὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκεῖον ὠρέχθησαν.

VIII.(8) Οὐδεμία ἡδονὴ καθ' εαυτὴν κακόν· ἀλλὰ τὰ τινῶν ἡδονῶν ποιητικὰ πολλαπλασίουσιν ἐπιφέρει τὰς ὀχλήσεις τῶν ἡδονῶν.

IX.(9) Εἰ κατεπυκνωτο πᾶσα ἡδονή, καὶ χρόνῳ καὶ περὶ ὅλον τὸ ἄθροισμα ὑπῆρχεν ἢ τὰ κυριώτατα μέρη τῆς φύσεως, οὐκ ἂν ποτε διέφερον ἀλλήλων αἱ ἡδοναί.

X.(10) Εἰ τὰ ποιητικὰ τῶν περὶ τοὺς ἀσώτους ἡδονῶν ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοσίας τοὺς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων, ἔτι τε τὸ πέρασ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐδίδασκεν, οὐκ ἂν ποτε εἴχομεν ὅ τι μεμψαίμεθα αὐτοῖς πανταχόθεν ἐκπληρουμένοις τῶν ἡδονῶν καὶ οὐθαμόθεν οὔτε τὸ ἀλγοῦν οὔτε τὸ λυπούμενον ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν.

VI.(6) Με σκοπὸν τὴν ἀπόκτηση ἀσφάλειας ἀπέναντι στους ἀνθρώπους, ὑπῆρχε (πάντα) τὸ φυσικὸ ἀγαθὸ τῆς κυριαρχίας καὶ τῆς βασιλείας, μέσωσ των οποίων (κάποιος) μπορούσε κάποτε νὰ τὸ καταφέρει αὐτό.

αποδ. Αρχοντία Λιοντάκη

VII.(7) Ἐνδοξοὶ καὶ περίβλεπτοὶ κάποιοι θέλησαν νὰ γίνουον νομίζοντας ὅτι ἔτσι θα εξασφαλίστουον ἀπὸ τους ἄλλους ἀνθρώπους. Ἀν ἡ ζωὴ αὐτῶν των ἀνδρῶν εἶναι πραγματικὰ ἀσφαλῆς, ἔχουον ἀποκτήσει τὸ φυσικὸ ἀγαθὸ. Ἀν, ὁμως, δὲν εἶναι ἀσφαλῆς, δὲν ἔχουον ἐξ αἰτίας του ἀξιώματός τους αὐτὸ τὸ οὐοῖο ἀποζήτησαν ἀπὸ τὴν φύση τους.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

VIII.(8) Καμία ἡδονὴ δὲν εἶναι κακὴ ἡ ἴδια. Ὡστόσο τα ἀποτελέσματα μερικῶν ἡδονῶν ἐπιφέρουον πολὺ περισσότερες ἐνοχλήσεις παρά ἡδονές.

αποδ. Χρήστος Γιαπιτζάκης

IX.(9) Εἴάν κάθε ἡδονὴ συμπυκνωτόταν καὶ τοπικὰ καὶ χρονικὰ τὸ ἴδιο σ' ὄλο μας τὸ σῶμα ἢ τουλάχιστον στα κυριότερα μέρη του, δὲν θα ἦταν διαφορετικὲς μεταξύ τους οἱ ἡδονές.

αποδ. Θανάσης Γιαπιτζάκης - Μπάμπης Πατζόγλου

X.(10) Εἴάν οἱ πράξεις των ἀσώτων που φέρουον σ' αὐτούς ἡδονές, ἐδίωχταν τους φόβους που μας κάουον ὄλους μας νὰ νοιαζόμεστε καὶ γιὰ τα ἀνεξήγητα στον οὐρανό καὶ γιὰ τον θάνατο καὶ γιὰ τους πόνους, καὶ εἴάν μας δίδασκαν τα ὀρια των ἐπιθυμιῶν, τότε δὲν θα μπορούσαμε νὰ τους κατηγορήσουμε ποτέ γιὰ κάτι, ἐπειδὴ θα ἱκανοποιούσαν ἀπὸ παντού τις ἡδονές καὶ ἀπὸ πουθενά δὲν θα εἶχαν τον πόνο ἢ τὴν λύπη, που αὐτὸ ακριβῶς εἶναι τὸ κακό.

αποδ. Θανάσης Γιαπιτζάκης - Μπάμπης Πατζόγλου

XI.(11) Εί μηθὲν ἡμᾶς αἰ τῶν μετεώρων ὑποψίαi ἠνώχλουν καὶ αἰ περὶ θανάτου, μή ποτε πρὸς ἡμᾶς ἦ τι, ἔτι τε τὸ μὴ κατανοεῖν τοὺς ὄρους τῶν ἀγληδόνων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν, οὐκ ἂν προσεδεόμεθα φυσιολογίας.

XII.(12) Οὐκ ἦν τὸ φοβούμενον λύειν ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων μὴ κατειδότα τίς ἢ τοῦ σύμπαντος φύσις, ἀλλ' ὑποπτευόμενον τι τῶν κατὰ τοὺς μύθους· ὥστε οὐκ ἦν ἄνευ φυσιολογίας ἀκεραίουσ τὰς ἡδονὰς ἀπολαμβάνειν.

XIII.(13) Οὐθὲν ὄφελος ἦν τὴν κατ' ἀνθρώπους ἀσφάλειαν κατασκευάζεσθαι τῶν ἄνωθεν ὑπόπτων καθεστώτων καὶ τῶν ὑπὸ γῆσ καὶ ἀπλῶσ τῶν ἐν τῷ ἀπειρω.

XIV.(14) Τῆσ ἀσφαλείασ τῆσ ἐξ ἀνθρώπων γενομένησ μέχρι τινὸσ δυνάμει τε ἐξερειστικῆ καὶ εὐπορία εἰλικρινεστάτη γίνεται ἢ ἐκ τῆσ ἡσυχίας καὶ ἐκχωρήσεωσ τῶν πολλῶν ἀσφάλεια.

XV.(15) Ὁ τῆσ φύσεωσ πλοῦτος καὶ ὤρισται καὶ εὐπόριστός ἐστιν· ὁ δὲ τῶν κενῶν δοξῶν εἰς ἄπειρον ἐκπίπτει.

XVI.(16) Βραχέα σοφῶ τύχη παρεμπίπτει, τὰ δὲ μέγιστα καὶ κυριώτατα ὁ λογισμὸσ διώκηκε καὶ κατὰ τὸν συνεχῆ χρόνον τοῦ βίου διοικεῖ καὶ διοικῆσει.

XI.(11) Εάν δεν μας ενοχλούσαν καθόλου οι υποψίες μας σχετικά με τα επουράνια και με τον θάνατο, μήπως έχουν ή μήπως δεν έχουν κάποια σχέση με μας, και ακόμη αν δεν μας ενοχλούσε το ότι δεν κατανοούμε τα όρια των πόνων και των επιθυμιών, δεν θα είχαμε ανάγκη την φυσιολογία.

αποδ. Αρχοντία Λιοντάκη

XII.(12) Δεν είναι δυνατόν να διαλύει κανείς τους φόβους για τα πιο σημαντικά φαινόμενα όταν δεν γνωρίζει ποια είναι η φύση του σύμπαντος αλλά ερμηνεύει τις υποψίες του για κάτι σύμφωνα με τους μύθους. Επομένως δίχως την μελέτη της φύσης δεν είναι δυνατόν να απολαμβάνει κανείς ακέραιες τις ηδονές.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος - Αρχοντία Λιοντάκη

XIII.(13) Κανένα όφελος δεν υπάρχει στο να επιδιώκει κάποιος την ασφάλειά του έναντι των άλλων ανθρώπων, ενώ εξακολουθούν να είναι σ' αυτόν ὑποπτα τα φαινόμενα πάνω και κάτω από την γη και γενικά στο άπειρο.

αποδ. Αρχοντία Λιοντάκη

XIV.(14) Την ασφάλεια έναντι των άλλων ανθρώπων που μέχρι κάποιο σημείο την επιτυγχάνουμε με την δύναμη και την ευπορία, την καθιστούμε ξεκάθαρη με την ήσυχη ζωή και την αναχώρηση από το πλήθος.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

XV.(15) Ο πλούτος της φύσης και ορίζεται και ευκολοαπόκτητος είναι, ενώ αυτός της κενοδοξίας εκτείνεται στο άπειρο.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος - Αρχοντία Λιοντάκη

XVI.(16) Λίγα στον σοφό η τύχη προσθέτει, τα δε μέγιστα και κυριώτατα ο λογισμός τα έχει διοικήσει και καθ' όλη τη διάρκεια του βίου τα διοικεί και θα τα διοικήσει.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος - Αρχοντία Λιοντάκη

XVII.(17) Ὁ δίκαιος ἀταρακτότατος, ὁ δ' ἄδικος πλείστης ταραχῆς γέμων.

XVII.(17) Ο δίκαιος είναι απόλυτα ατάραχος, ενώ ο άδικος είναι γεμάτος με την μέγιστη ταραχή.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

XVIII.(18) Οὐκ ἐπαύξεται ἐν τῇ σαρκὶ ἡ ἡδονὴ ἐπειδὴν ἅπαξ τὸ κατ' ἔνδειαν ἀλογοῦν ἐξαιρεθῆ, ἀλλὰ μόνον ποικίλλεται. τῆς δὲ διανοίας τὸ πέρασ τὸ κατὰ τὴν ἡδονὴν ἀπεγέννησεν ἢ τε τούτων αὐτῶν ἐκλόγισις καὶ τῶν ὁμογενῶν τούτοις ὅσα τοὺς μεγίστους φόβους παρεσκεύαζε τῇ διανοίᾳ.

XVIII.(18) Δεν επαυξάνεται η ηδονή της σάρκας ἅπαξ και πάψει το ἄλγος της στέρησης, ἀλλὰ μόνο λαμβάνει ποικίλες μορφές (ποικίλλεται). (1) Η εκλογίκευση όλων εκείνων των πραγμάτων και των παρόμοιόν τους, που προκαλούν τους πιο μεγάλους φόβους στον νου, δημιουργεί το ὄριο της ηδονής της διάνοιας. (2)

αποδ.(1)Λεωνίδας Αλεξανδρίδης-(2)Αρχοντία Λιοντάκη

XIX.(19) Ὁ ἄπειρος χρόνος ἴσην ἔχει τὴν ἡδονὴν καὶ ὁ πεπερασμένος, εἴαν τις αὐτῆς τὰ πέρατα καταμετρήσῃ τῷ λογισμῷ.

XIX.(19) Ο άπειρος χρόνος έχει ίση ηδονή με τον πεπερασμένο, εάν καταμετρήσουμε τα ὅριά της με την λογική κρίση (λογισμό).

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

XX.(20) Ἡ μὲν σὰρξ ἀπέλαβε τὰ πέρατα τῆς ἡδονῆς ἄπειρα, καὶ ἄπειρος αὐτὴν χρόνος παρεσκεύασεν. ἡ δὲ διάνοια τοῦ τῆς σαρκὸς τέλους καὶ πέρατος λαβοῦσα τὸν ἐπιλογισμὸν καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ αἰῶνος φόβους ἐκλύσσασα τὸν παντελεῖ βίον παρεσκεύασεν, καὶ οὐθὲν ἔτι τοῦ ἀπείρου χρόνου προσεδεήθη, ἀλλ' οὐτ' ἔφυγε τὴν ἡδονὴν, οὐθ' ἠνίκα τὴν ἐξαγωγὴν ἐκ τοῦ ζῆν τὰ πράγματα παρεσκεύαζεν, ὡς ἐλλείπουσά τι τοῦ ἀρίστου βίου κατέστρεψεν.

XX.(20) Η σάρκα ἔλαβε (από την φύση) ἄπειρα τα ὅρια της ηδονής και ἄπειρος χρόνος (χρειάζεται) για να την κατακτήσει. Η διάνοια ὁμως αφού με τη λογική κατανόησε τον σκοπό και τα ὅρια της σάρκας και αφού διέλυσε τους φόβους της αιωνιότητας, προετοίμασε τον τέλειο βίο και ουδόλως έχει ανάγκη πλέον τον άπειρο χρόνο, ἀλλά ούτε αποφεύγει την ηδονή, και ούτε όταν τα πράγματα οδηγούν στην έξοδο από τη ζωή θεωρεῖ αυτό καταστροφικό σαν να της λείψει κάτι από τον ἀριστο βίο.

αποδ. Αρχοντία Λιοντάκη

XXI.(21) Ὁ τὰ πέρατα τοῦ βίου κατειδῶς οἶδεν, ὡς εὐπόριστόν ἐστι τὸ <τὸ> ἀλογοῦν κατ' ἔνδειαν ἐξαίρουν καὶ τὸ τὸν ὅλον βίον παντελεῖ καθιστάν· ὥστε οὐδὲν προσδεῖται πραγμάτων ἀγῶνας κεκτημένων.

XXI.(21) Ὅποιος ἔχει κατανοήσει τα ὅρια της ζωής, γνωρίζει καλά πόσο εύκτητα είναι ὅλα εκείνα που διώχνουν τον πόνο της στέρησης και καθιστούν τέλεια την ζωή στο σύνολό της. Ἔτσι, δεν ἔχει ανάγκη από πράγματα που αποκτούνται με αγώνες.

αποδ. Χρήστος Γιαπιτζάκης

XXII.(22) Τὸ ὑφেষτηκὸς δεῖ τέλος ἐπιλογίζεσθαι καὶ πᾶσαν τὴν ἐνάργειαν, ἐφ' ἣν τὰ δοξαζόμενα ἀνάγομεν· εἰ δὲ μή, πάντα ἀκρισίας καὶ ταραχῆς ἐστὶ μεστά.

XXIII.(23) Εἰ μάχη πάσαις ταῖς αἰσθήσεσιν, οὐχ ἔξεις οὐδ' ἂς ἂν φῆς αὐτῶν διεψεῦσθαι πρὸς τί ποιούμενος τὴν ἀναγωγὴν κρίνης.

XXIV.(24) Εἴ τιν' ἐκβαλεῖς ἀπλῶς αἴσθησιν καὶ μὴ διαιρήσεις τὸ δοξαζόμενον κατὰ τὸ προσμένον καὶ τὸ παρὸν ἤδη κατὰ τὴν αἴσθησιν καὶ τὰ πάθη καὶ πᾶσαν φανταστικὴν ἐπιβολὴν τῆς διανοίας, συνταράξεις καὶ τὰς λοιπὰς αἰσθήσεις τῆ ματαίῳ δόξῃ, ὥστε τὸ κριτήριον ἅπαν ἐκβαλεῖς. εἰ δὲ βεβαιώσεις καὶ τὸ προσμένον ἅπαν ἐν ταῖς δοξαστικαῖς ἐννοίαις καὶ τὸ μὴ τὴν ἐπιμαρτύρησιν, οὐκ ἐκλείψεις τὸ διεψευσμένον· ὡς τετηρηκῶς ἔση πᾶσαν ἀμφισβήτησιν κατὰ πᾶσαν κρίσιν τοῦ ὀρθῶς ἢ μὴ ὀρθῶς.

XXV.(25) Εἰ μὴ παρὰ πάντα καιρὸν ἐπανοίσεις ἕκαστον τῶν πραπτομένων ἐπὶ τὸ τέλος τῆς φύσεως, ἀλλὰ προκαταστρέψεις εἴτε φυγὴν εἴτε δῖωξιν ποιούμενος εἰς ἄλλο τι, οὐκ ἔσσονται σοι τοῖς λόγοις αἱ πράξεις ἀκόλουθοι.

XXVI.(26) Τῶν ἐπιθυμιῶν ὅσαι μὴ ἐπ' ἄλογοῦν ἐπανάγουσιν ἐὰν μὴ συμπληρωθῶσιν οὐκ εἰσὶν ἀναγκαῖαι ἀλλ' εὐδιάχυτον τὴν

XXII.(22) Πρέπει να συλλογίζομαστε τον ουσιαστικό σκοπό της ζωής και ὅλη την φανερὴ ἀλήθεια της, που πάνω σ' αὐτὴν στηρίζουμε αὐτὰ που νομίζουμε σωστά. Εἰδᾶλλως, τα πάντα θα εἶναι γεμάτα ἀπὸ λάθος κρίσεις και ἀπὸ ταραχὴ.

αποδ. Θανάσης Γιαπιτζάκης - Μπάμπης Πατζόγλου

XXIII.(23) Εἰ μάχεσαι ἐναντία σε ὅλες τις αἰσθήσεις, δεν θα ἔχεις οὔτε ἐκείνες στις οποίες (στηριζόμενος) θα κρίνεις ὅτι διεψεύσθηκες σε κάτι, κάνοντας τὴν ἀναγωγὴ.

αποδ. Αρχοντία Λιοντάκη

XXIV.(24) Ἄν ἀπορρίπτεις γενικὰ τὴν αἴσθησι καὶ δεν διαχωρίσεις τὴν γνώμη για κάτι, που περιμένει ἐπιβεβαίωση, ἀπὸ αὐτὸ που εἶναι ἤδη παρὸν (και ἐπομένως αἰσθητὸ) στην αἴσθησι, στα πάθη και στην κάθε φανταστικὴ ἐπιβολὴ της διανοίας, θα συνταράξεις και τις υπόλοιπες αἰσθήσεις με μια λάθος γνώμη, ἔτσι ὥστε θα οδηγηθεῖς να ἀπορρίψεις κάθε κριτήριο. Εἰάν θεωρήσεις βέβαιο και κάθε τι που περιμένει ἐπαλήθευση πάνω στις υποκειμενικὲς ἐννοίες και αὐτὸ που δεν ἔχει τὴν ἐπιμαρτύρησι, δεν θα ἀποφύγεις τὴν διάψευσι, ἐπειδὴ θα εχεις διατηρήσει κάθε ἀμφισβήτησι σε κάθε σου κρίσι περί του ὀρθοῦ ἢ του μη ὀρθοῦ.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος – Αρχοντία Λιοντάκη

XXV.(25) Εἰάν σε κάθε περίστασι δεν ταιριάζεις κάθε μία ἀπὸ τις πράξεις σου με τον σκοπό της φύσεως(τὴν ἡδονή), ἀλλὰ ἐκ των προτέρων στρέψεις και τις ἀποφυγές και τις ἐπιδιώξεις σου σε κάτι ἄλλο, δεν πρόκειται να συμφωνοῦν οι πράξεις σου με τα λόγια σου.

αποδ. Θανάσης Γιαπιτζάκης - Μπάμπης Πατζόγλου – Αρχοντία Λιοντάκη

XXVI.(26) Ἀπὸ τις ἐπιθυμίες, ὅσες δεν ἐπιφέρουν πόνο ἐάν δεν ικανοποιηθοῦν δεν εἶναι ἀναγκαῖες, παρὰ ἔχουν τὴν τάσι να διαλύονται εὐκόλα ὅταν δεν μποροῦμε να τις ικανοποιή-

ὄρεξιν ἔχουσιν, ὅταν δυσπόριστοι ἢ βλάβης ἀπεργαστικάι δόξωσιν εἶναι.

XXVII.(27) Ὡν ἡ σοφία παρασκευάζεται εἰς τὴν τοῦ ὅλου βίου μακαριότητα, πολὺ μέγιστόν ἐστιν ἡ τῆς φιλίας κτῆσις.

XXVIII.(28) Ἡ αὐτὴ γνώμη θαρρεῖν τε ἐποίησεν ὑπὲρ τοῦ μηθὲν αἰώνιον εἶναι δεινὸν μηδὲ πολυχρόνιον, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς τοῖς ὠρισμένοις ἀσφάλειαν φιλίας μάλιστα κατεῖδε συντελουμένην.

XXIX.(29) Τῶν ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσι φυσικαὶ καὶ <ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ φυσικαὶ καὶ> οὐκ ἀναγκαῖαι· αἱ δὲ οὔτε φυσικαὶ οὔτ' ἀναγκαῖαι ἀλλὰ παρὰ κενὴν δόξαν γινόμεναι. φυσικὰς καὶ ἀναγκαῖας ἠγεῖται ὁ Ἐπίκουρος τὰς ἀληθοῦς ἀπολυούσας, ὡς ποτὸν ἐπὶ δίψους· φυσικὰς δὲ οὐκ ἀναγκαῖας δὲ τὰς ποικι-

λούσας μόνον τὴν ἡδονὴν, μὴ ὑπεξαίρουμένας δὲ τὸ ἄλγημα, ὡς πολυτελεῖ σιτία· οὔτε δὲ φυσικὰς οὔτ' ἀναγκαῖας, ὡς στεφάνους καὶ ἀνδριάντων ἀναθέσεις.

XXX.(30) Ἐν αἷς τῶν φυσικῶν ἐπιθυμιῶν, μὴ ἐπ' ἀλγοῦν δὲ ἐπαναγουσῶν ἐὰν μὴ συντελεσθῶσιν, ὑπάρχει ἡ σπουδὴ σύντονος, παρὰ κενὴν δόξαν αὐταὶ γίνονται καὶ οὐ παρὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν οὐ διαχέονται ἀλλὰ παρὰ τὴν τοῦ ἀνθρώπου κενοδοξίαν.

XXXI.(31) Τὸ τῆς φύσεως δίκαιόν ἐστι σύμβολον τοῦ συμφέροντος εἰς τὸ μὴ βλάπτειν ἀλλήλους μηδὲ βλάπτεσθαι.

σομε ἢ ὅταν θεωρήσουμε ὅτι παράγουν βλαβερὲς συνέπειες.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος
XXVII.(27) Ἀπὸ ὅσα ἡ σοφία προετοιμάζει στὴν μακαριότητα ὅλου τοῦ βίου, τὸ μέγιστο εἶναι ἡ ἀπόκτηση τῆς φιλίας.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

XXVIII.(28) Ἡ ἴδια ἡ σκέψη, ποὺ μας ὅπλισε με θάρρος πὼς κανένα φοβερό πρᾶγμα δὲν διαρκεῖ αἰώνια ἢ ἔστω γιὰ πολὺ, μας πείθει καὶ γιὰ τὸ ὅτι στὰ καθημερινὰ πρᾶγματα ἡ ἀσφάλεια συντελεῖται πρωτίστως με τὴν φιλία.

αποδ. Λεωνίδας Αλεξανδρίδης

XXIX.(29) Ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας, οἱ μὲν εἶναι φυσικὲς καὶ ἀναγκαῖες, ἄλλες φυσικὲς ἀλλὰ μὴ ἀναγκαῖες καὶ ἄλλες οὔτε φυσικὲς οὔτε ἀναγκαῖες, ἀλλὰ δημιουργοῦνται ἀπὸ τῆς κενῆς δόξης (κενὲς γνώμες). Οἱ φυσικὲς καὶ ἀναγκαῖες, λέει ὁ Ἐπίκουρος, εἶναι αὐτὲς ποὺ διώχνουν τὸ πόνον ὅπως τὸ ποτὸ διώχνει τὴν δίψα. Οἱ φυσικὲς καὶ μὴ ἀναγκαῖες εἶναι αὐτὲς ποὺ ποικίλλουν μόνον τὴν ἡδονὴ καὶ δὲν διώχνουν τὸ πόνον, ὅπως τὰ πολυτελεῖ γεύματα. Οἱ δὲ μὴ φυσικὲς καὶ μὴ ἀναγκαῖες εἶναι ὅπως αὐτὲς γιὰ στεφάνια καὶ ἀναθέσεις ἀνδριάντων.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

XXX.(30) Αὐτὲς ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἐπιθυμίας, ποὺ ἐὰν δὲν ικανοποιηθοῦν, δὲν φέρνουν πόνον, ἀλλὰ ὅμως παραμένει ἐντονη ἡ ἀναζητήσή τους, δημιουργοῦνται ἀπὸ λάθος δοξασία καὶ δὲν διαλύονται ὄχι ἐξ αἰτίας τῆς φύσεώς τους, ἀλλὰ ἐξ αἰτίας τῆς ματαιοδοξίας τοῦ ἀνθρώπου.

αποδ. Θανάσης Γιαπιτζάκης - Μπάμπης Πατζόγλου – Αρχοντία Λιοντάκη

XXXI.(31) Τὸ δίκαιο τῆς φύσεως, εἶναι τὸ σύμβολο τοῦ συμφέροντος στὸ νὰ μὴ βλάπτει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον οὔτε καὶ νὰ βλάπτεται.

αποδ. Τάκης Παναγιωτόπουλος

ΧΧΧΙΙ.(32) Ὅσα τῶν ζῶων μὴ ἐδύνατο συνθήκας ποιεῖσθαι τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν ἄλληλα μηδὲ βλάπτεσθαι, πρὸς ταῦτα οὐθὲν ἦν δίκαιον οὐδὲ ἄδικον. ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ἔθνῶν ὅσα μὴ ἐδύνατο ἢ μὴ ἐβούλετο τὰς συνθήκας ποιεῖσθαι τὰς ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν μηδὲ βλάπτεσθαι.

ΧΧΧΙΙΙ.(33) Οὐκ ἦν τι καθ' ἑαυτὸ δικαιοσύνη, ἀλλ' ἐν ταῖς μετ' ἀλλήλων συστροφαῖς καθ' ὀπηλίκους δὴ ποτε αἰεὶ τόπους συνθήκη τις ὑπὲρ τοῦ μὴ βλάπτειν ἢ βλάπτεσθαι.

ΧΧΧΙV.(34) Ἡ ἀδικία οὐ καθ' ἑαυτὴν κακόν, ἀλλ' ἐν τῷ κατὰ τὴν ὑποψίαν φόβῳ εἰ μὴ λήσει τοὺς ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐφεστηκότας κολαστάς.

ΧΧΧV.(35) Οὐκ ἔστι τὸν λάθρα τι ποιοῦντα ὧν συνέθεντο πρὸς ἀλλήλους εἰς τὸ μὴ βλάπτειν μηδὲ βλάπτεσθαι πιστεύειν ὅτι λήσει, κἂν μυριάκις ἐπὶ τοῦ παρόντος λανθάνῃ. μέχρι μὲν καταστροφῆς ἄδηλον εἰ καὶ λήσει.

ΧΧΧVΙ.(36) Κατὰ μὲν <τὸ> κοινὸν πᾶσι τὸ δίκαιον τὸ αὐτό, συμφέρον γάρ τι ἦν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους κοινωνίᾳ· κατὰ δὲ τὸ ἴδιον χώρας καὶ ὄσων δὴ ποτε αἰτίων οὐ πᾶσι σὺνέπεται τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι.

ΧΧΧΙΙ.(32) Για ὅσα ἔμβια ὄντα δεν μπόρεσαν να συνάψουν συμφωνία να μην βλάπτει το ένα το άλλο και να μην βλάπτεται, δεν υπάρχει ούτε δίκαιο ούτε άδικο. Το ίδιο ισχύει και για ὅσους λαούς δεν μπόρεσαν ή δεν θέλησαν να συμφωνήσουν να μην βλάπτει ο ένας τον άλλον και να μην βλάπτεται.

αποδ. Λεωνίδας Αλεξανδρίδης

ΧΧΧΙΙΙ.(33) Η δικαιοσύνη δεν υπάρχει ως κάτι αυθύπαρκτο, αλλά αποτελεί κάποια συνθήκη, σύμφωνα με την οποία στις αμοιβαίες επαφές των ανθρώπων, όπου και ὅποτε αυτές λαμβάνουν χώρα, κανένας δεν θα βλάπτει τον άλλον και κανένας δεν θα βλάπτεται.

αποδ. Λεωνίδας Αλεξανδρίδης

ΧΧΧΙV.(34) Η αδικία δεν είναι κακό αυτή καθεαυτή, αλλά μέσω του φόβου εκείνου που τη διαπράττει ὅτι δεν θα ξεφύγει από τους αρμόδιους τιμωρούς παρόμοιων πράξεων.

αποδ. Χρήστος Γιαπιτζάκης

ΧΧΧV.(35) Ὅποιος παραβαίνει στα κρυφά κάτι από ὅσα ἔχουν συμφωνήσει μεταξύ τους οι ἄνθρωποι για να μην βλάπτουν και να μην βλάπτονται δεν θα ἔχει ποτέ την βεβαιότητα ὅτι τελικά δεν θα φανερωθεί, ακόμα και αν η πράξη του ἔχει μείνει προς το παρόν κρυφή χιλιάδες φορές. Γιατί είναι ἄδηλο κατὰ πόσο θα μείνει το ίδιο κρυφὴ ἔως την στιγμή του θανάτου του.

αποδ. Λεωνίδας Αλεξανδρίδης

ΧΧΧVΙ.(36) Γενικά, το δίκαιο είναι το ίδιο για ὅλους, διότι υπάρχει κάτι το ωφέλιμο στην κοινωνική τους ζωή. Ανάλογα με την ιδιαιτερότητα του κάθε τύπου και των συνθηκών του, ὅποιες και αν είναι αυτές, δεν συμβαίνει να εἶναι το ίδιο πράγμα δίκαιο.

αποδ. Λεωνίδας Αλεξανδρίδης

XXXVII.(37) Τὸ μὲν ἐπιμαρτυρούμενον ὅτι συμφέρει ἐν ταῖς χρεΐαις τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας τῶν νομισθέντων εἶναι δικαίων ἔχει τὸ ἐν τοῦ δικαίου χώρα εἶναι, ἐάν τε τὸ αὐτὸ πᾶσι γένηται ἐάν τε μὴ τὸ αὐτό. ἐὰν δὲ νόμον θῆταί τις, μὴ ἀποβαίνει δὲ κατὰ τὸ συμφέρον τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας, οὐκέτι τοῦτο τὴν τοῦ δικαίου φύσιν ἔχει. κἄν μεταπίπτῃ τὸ κατὰ τὸ δίκαιον συμφέρον χρόνον δὲ τινα εἰς τὴν πρόληψιν ἐναρμόττη, οὐδὲν ἦττον ἐκείνον τὸν χρόνον ἦν δίκαιον τοῖς μὴ φωναῖς κεναῖς ἑαυτοὺς συνταράττουσιν ἀλλ' ἀπλῶς εἰς τὰ πράγματα βλέπουσιν.

XXXVIII.(38) Ἐνθα μὴ καινῶν γενομένων τῶν περιστώτων πραγμάτων ἀνεφάνη μὴ ἀρμόττοντα εἰς τὴν πρόληψιν τὰ νομισθέντα δίκαια ἐπ' αὐτῶν ἔργων, οὐκ ἦν ταῦτα δίκαια. ἔνθα δὲ καινῶν γενομένων τῶν πραγμάτων οὐκ ἔτι συνέφερε τὰ αὐτὰ δίκαια κείμενα, ἐνταῦθα δὲ τότε μὲν ἦν δίκαια, ὅτε συνέφερον εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν τῶν συμπολιτευομένων· ὕστερον δ' οὐκ ἦν ἔτι δίκαια, ὅτε μὴ συνέφερον.

XXXIX.(39) Ὁ τὸ μὴ θαρροῦν ἀπὸ τῶν ἕξωθεν ἄριστα συστησάμενος οὗτος τὰ μὲν δυνατὰ ὁμόφυλα κατεσκευάσατο· τὰ δὲ μὴ δυνατὰ οὐκ ἀλλόφυλά γε· ὅσα δὲ μηδὲ τοῦτο δυνατὸς ἦν, ἀνεπίμεικτος ἐγένετο, καὶ ἕξωρίσατο ὅσα τοῦτ' ἐλυσιτέλει πράττειν.

XL.(40) Ὅσοι τὴν δύναμιν ἔσχον τοῦ τὸ θαρρεῖν μάλιστα ἐκ τῶν ὁμορουντων παρασκευάσασθαι, οὕτω καὶ ἐβίωσαν μετ' ἀλλήλων ἥδιστα τὸ βεβαιότατον πίστωμα ἔχοντες, καὶ

XXXVII.(37) Εκείνο, που επιμαρτυρεῖται ὅτι συμφέρει στις ανάγκες της κοινωνικής ζωής, πρέπει να ἔχει τὴν ἰσχύ του δικαίου, εἴτε εἶναι εἴτε δὲν εἶναι τὸ ἴδιο για ὅλους. Αν ὁμως κάποιος, απλῶς θεσπίσει ἕναν νόμο, ο οποίος δὲν αποβαίνει πρὸς τὸ συμφέρον της κοινωνικής ζωής, ο νόμος αὐτός δὲν ἔχει πλέον τὴν φύση του δικαίου.(1) Ακόμη και αν μεταβάλλεται τὸ συμφέρον που εἶναι σύμφωνο με τὸ δίκαιο, για κάποιον χρόνο εναρμονίζεται με τὴν κοινή γνώμη, καθόλου δὲν ἦταν λιγότερο δίκαιο σ' ἐκείνο τὸ χρονικὸ διάστημα, γι αὐτοὺς που δὲν συνταράσσονται ἀπὸ τα κούφια λόγια ἀλλὰ βλέπουν τὴν πραγματικότητα.(2)

αποδ. (1)Λεωνίδας Αλεξανδρίδης (2)Αρχοντία Λιοντάκη

XXXVIII.(38) Ὅποτε φάνηκε ὅτι, χωρὶς να υπάρχουν μεταβολές στις κοινωνικές συνθήκες, δὲν ταίριαζαν αὐτὰ που θεωροῦνται δίκαια στην πρακτικὴ εφαρμογὴ τους, τότε ἔπαψαν αὐτὰ να εἶναι δίκαια. Και ὅποτε υπῆρξαν νέες κοινωνικές συνθήκες, ἀκόμα και τότε, δὲν υπῆρχε πιθανότητα να εφαρμοστούν αὐτὰ τα δίκαια. Και ἦταν αὐτὰ δίκαια, ὅταν υπῆρχε ἀποτέλεσμα στην κοινωνικὴ ζωὴ των συμπολιτῶν μεταξύ τους. Και δὲν ἔφερναν ἀποτέλεσμα, ὅταν αὐτὰ δὲν ἦταν πλέον δίκαια.

αποδ. Θανάσης Γιαπιτζάκης - Μπάμπης Πατζόγλου

XXXIX.(39) Αὐτός που φρόντισε με ἄριστο τρόπο για τὴν ασφάλειά του ἀπὸ τους ἐξωτερικούς ἐχθρούς, αὐτὰ μὲν που μπορούσε, τα ἔκανε φιλικὰ πρὸς αὐτόν, αὐτὰ ὁμως που δὲν μπορούσε, δὲν τα ἔκανε ἐχθρικά τουλάχιστον. Για ὅσα δὲ οὔτε αὐτὸ του ἦταν δυνατόν να κάνει, ἀποστασιοποιήθηκε, και ἀπομάκρυνε ἀπὸ κοντὰ του ὅσα ἐτσι συνέφερε να κάνει.

αποδ. Αρχοντία Λιοντάκη

XL.(40) Ὅσοι εἶχαν τὴν δύναμη να εξασφαλίσθουν προπαντὸς ἀπὸ τους γείτονές τους ἔζησαν υπέροχα μεταξύ τους ἔχοντας τὴν πιο σίγουρη ἐγγύηση. Και καθὼς ἀπόλαυσαν τὴν φιλικὴ σχέση στην πληρέστερη μορφή της, δὲν οδύρονται για ἐκείνον που ἡ ζωὴ του τέλειωσε

πληρεστάτην οίκειότητα ἀπολαβόντες οὐκ ὠδύραντο ὡς πρὸς ἕλεον τὴν τοῦ τελευτήσαντος προκαταστροφὴν.

πριν ἀπὸ τὴν δική τους, σαν να τον λυποῦνται.
αποδ. Λεωνίδας Αλεξανδρίδη

Φίλοι Επικούρειας Φιλοσοφίας "Κήπος Αθηνών"

Σκοπός των Φίλων της Επικούρειας Φιλοσοφίας "Κήπος Αθηνών" είναι η ηθική και φυσική υπεράσπιση του δικαιώματος στην ζωή, στην ελευθερία και εντέλει στην ευδαιμονία, μέσω της αποκατάστασης, ανάδειξης, διάδοσης και βίωσης της Επικούρειας Φιλοσοφίας στην σύγχρονη εποχή.

Ο Κήπος λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2009.

"Ο Κήπος είναι συνασπισμός από συγγενικές φύσεις και ομοϊδεάτες, που τους ένωσε η ανάγκη ν' αντιδράσουν στην πολύμορφη πίεση και να ασφαλίσουν την ψυχική γαλήνη και μαζί το ελληνικό ήθος".

Καθηγητής Χαράλαμπος Θεοδωρίδης